

Kongshavn
VIDEREGÅENDE SKOLE

**Per Krohgs fresker på
Kongshavn – 100 år
22. september 2024**

Per Krohgs fresker er en unik kunstskatt vi er stolte av å huse her på Kongshavn videregående skole. Det var en stor begivenhet i Kristiania da dekorasjonene ble avduket den 22. september 1924, altså for ganske nøyaktig 100 år siden.

Den imponerende Sjømannsskolen i Kristiania stod ferdig i 1917. Her var det lagt ned mye penger og prestisje. Samtidig opplevde resten av Europa noen av sine mest kritiske og blodige år. Første verdenskrig etterlot 18 millioner døde og 23 millioner sårede mennesker. Krigshandlingene resulterte også i et sønderbombet Europa med en økonomi i ruiner.

Kontrasten var stor til Norge. Landet var nøytralt under krigen, og tjente enorme summer på skipsfart. Her hjemme var det oppgangstider, det ble bygget offentlige bygg, skoler og banker. Og disse skulle ha dekorasjoner. Dette var godt betalte oppdrag som innebar stor prestisje.

Den norske kunstneren Per Krohg var etablert i Paris, og hadde det tøft på denne tiden. De aller fleste kunstnere i byen fikk ikke solgt kunsten sin, da få hadde råd til å kjøpe. Han forsøkte derfor å få oppdrag i hjemlandet.

Det var lenge klart at det ville bli utlyst en konkurranse om utsmykningen på Sjømannsskolen på Ekeberg, og Per Krohg utnyttet tiden godt. I løpet av året før han vant oppdraget på skolen i 1921, malte han flere bilder med motiver av norsk natur med sjø og havner. Dette var en slags forberedelse til konkurransen. Den største konkurrenten til oppdraget på Sjømannsskolen var den litt yngre vennen og kollegaen Alf Rolfsen. Men juryen var enstemmig - Per Krohgs utkast var best. Han vant med sin gode idé om å male stjernetegnene i taket, mot en himmel av skyer, og scener fra livet på sjøen på veggene under.

Dette var et stort oppdrag for kunstneren. Etter at han vant oppdraget hadde Per Krohg og familien en stabil inntekt i de tre årene han arbeidet her, og de kunne leve godt av hans arbeid som kunstner. Han arbeidet på Ekeberg i tre sommersesonger som kunne strekke seg over 4-5 måneder, og kunne ha opptil ti menn i arbeid - snekkere, murere og spesialister innen freskoteknikk.

Mye av tiden stod Krohg selv på et stillas mens murerne arbeidet med å klargjøre veggene. Fresko er vannbasert og males på ennå fuktig mur. Bildene må dermed planlegges ned i minste detalj og utføres raskt.

Krohgs verk ble avduket til strålende kritikker, og Nasjonalgalleriets direktør Jens Thiis sa begeistret i sin tale at dette arbeidet savnet sidestykke i Norge. Han spådde det ville bli «et av de mest populære verker i norsk kunst». Men i de hundre årene som er gått, er det stort sett bare skolens ansatte og elever som har hatt glede av kunsten.

Utsmykningene ble Per Krohgs gjennombrudd som kunstner i Norge. Dette var også det første arbeidet han laget i den krevende freskoteknikken. Likevel er bildene kanskje de mest fantasifulle og kreative fortellingene han har etterlatt seg. De kom også til å bestemme kunstnerens veivalg videre. Etter arbeidet på Sjømannsskolen sto oppdragene i kø for Krohg. Han arbeidet stadig sjeldnere foran et staffeli, og ble i stedet en av Norges mest kjente freskomalere.

Arbeidet fikk store ringvirkninger både for kunstneren og for dekorativ kunst i Norge. Bildene på skolen innledet en periode på mange tiår hvor utsmykning i freskoteknikk var på moten, spesielt i hovedstaden. En rekke offentlige bygg fikk nå freskodekorasjoner. Krohg selv laget freskodekorasjoner på blant annet Sommerro hotell (tidligere Oslo Lysverkers lokaler), Nasjonalbiblioteket, Rådhuset, Grand restaurant, Kunstnernes hus og så sent som i 1952 det store veggmaleriet i FNs sikkerhetsrådssal i New York.

Per Krohg pendlet fra Paris mens han laget freskene på Sjømannsskolen. På grunn av alle oppdragene her hjemme, flyttet han tilbake til Norge for godt i 1932. Han døde i 1965 og har etterlatt seg en rekke imponerende og viktige kunstverk i freskoteknikk. Men det var på Sjømannsskolen/Kongshavn videregående skole at det hele begynte.

(kilde: Wenche Giæver)

